

КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА ЗЕМЛЕУСТРОЮ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри публічного управління та
землеустрою

_____ Олександр МОРДВІНОВ

«_____» _____ 2022 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Соціальна і гуманітарна політика»

для підвищення кваліфікації

державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій,
їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та
депутатів місцевих рад

з галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування
за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування
у сфері післядипломної освіти на основі здобутої вищої освіти

2022 р.

Програма навчальної дисципліни **«Соціальна і гуманітарна політика»** для підвищення кваліфікації державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад з галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування у сфері післядипломної освіти на основі здобутої вищої освіти / укл. Т. Кравченко – Запоріжжя: КПУ, 2022. - 11 с.

Розробник:

Т. Кравченко, професор кафедри публічного управління та землеустрою, д-р держ. упр., професор.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри публічного управління та землеустрою

Протокол № 9 від «18» травня 2022 року

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, сфера освіти, освіти, вид основної діяльності	Характеристика навчальної дисципліни
		Очна (денна), заочна, дистанційна
Кількість кредитів – 0,5 Загальна кількість годин: 15	Галузь знань: 28 Публічне управління та адміністрування	Обов'язкова
	Спеціальність: 281 Публічне управління та адміністрування Освітня програма: Публічне управління та адміністрування	
	Сфера освіти: післядипломна освіта Вид основної діяльності: підвищення кваліфікації	Лекції - 4 год. Практичні, семінарські - 8 год. Лабораторні - Самостійна робота - 3 год. Вид контролю- залік

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ ТА ТЕХНІЧНОЇ ДОПОМОГА (включаючи електронну пошту, робочий час / місцезнаходження тощо).

Викладач (-і)	Кравченко Тетяна Анатоліївна
Контактний тел.	+38(097) 540-33-33
Е-mail:	tatyana_kravchenko@ukr.net
Сторінка курсу на сайті підтримки навчальних програм КПУ	http://www.zhu.edu.ua/cpu_edu/course/view.php?id=4352
Консультації	<i>Очні консультації:</i> за графіком консультацій, а. 319, головний корпус КПУ <i>Консультації off-line:</i> шляхом повідомлення на сторінці навчальної дисципліни сайту підтримки навчальних програм http://www.zhu.edu.ua/cpu_edu/message

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Мета навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Соціальна і гуманітарна політика» є підвищення кваліфікації державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад щодо найважливіших функцій гуманітарної і соціальної політики та можливостей впровадження їх в професійну діяльність слухачів для створення умов щодо забезпечення прав, свобод і законних інтересів громадян. Розкрити слухачам сутність управління соціальним і гуманітарним розвитком суспільства, особливості його здійснення в сучасних умовах; ознайомити слухачів з основними напрямками управління соціальним і духовним розвитком українського суспільства. Розглянути основні напрями, реалізації соціальної політики в контексті соціального захисту формування теоретичних знань та практичних навичок щодо гуманітарної і соціальної політики.

Завдання навчальної дисципліни

Основними завданнями навчальної дисципліни є створення необхідних та сприятливих умов для засвоєння слухачами системи базових знань з основних розділів соціально-політичних наук, які б розвивали тип сприйняття і мислення слухачів, що базується на конструктивно-критичних підходах, гуманістичних ідеалах, поєднанні національного і загальнолюдського. Набуття додаткового досвіду та засвоєння умінь і навичок, спрямованих на утвердження кожного окремого слухача як неповторної індивідуальності, самодостатньої особистості та активного громадянина.

У результаті вивчення дисципліни слухачі повинні

знати:

- основні поняття і категорії дисципліни;
- види існуючих організаційних структур управління соціальною та гуманітарною політикою;
- склад і повноваження органів управління соціальною та гуманітарною політикою на Україні;
- особливості побудови соціальної та гуманітарної політики.

вміти:

- аналізувати основні проблеми соціального і духовного розвитку суспільства, особливості цих процесів в Україні;
- організувати власну діяльність з огляду на досягнення науки та з урахуванням змін, що відбуваються у соціальній практиці;
- визначати як пріоритетні соціальні та гуманітарні критерії при оцінці результатів власної діяльності незалежно від її функціонального характеру та галузевої спрямованості;
- розробляти пропозиції до цільових перспективних програм та комплекси заходів, спрямованих на поглиблення соціально-економічних реформ;

Відповідно до освітньої програми спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» для підвищення кваліфікації державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад вивчення дисципліни «Соціальна і гуманітарна політика» сприяє формуванню у слухачів **компетентностей та програмних результатів навчання:**

Перелік компетентностей

K02. Здатність удосконалювати й розвивати професійний, інтелектуальний і культурний рівні.

K04. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

K05. Здатність ініціювати, планувати та управляти змінами для вдосконалення існуючих та розроблення нових систем.

K07. Здатність налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, попереджати та розв'язувати конфлікти.

Програмні результати навчання

PH06. Уміти розробляти національні/регіональні програмні документи щодо розвитку публічного управління, використовуючи системний аналіз і комплексний підхід, а також методи командної роботи

PH08. Представляти органи публічного управління й інші організації публічної сфери та презентувати для фахівців і широкого загалу результати їх діяльності

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**Тема 1. Сутність і зміст соціальної політики**

Визначення соціальної політики, її об'єкт та суб'єкт. Напрями, завдання та принципи соціальної політики. Соціальна держава та роль соціальної політики у її формуванні.

Тема 2. Сучасні підходи до соціальної політики в європейських країнах.

Вплив глобалізації на формування соціальної політики. Загальні тенденції розвитку соціальної політики європейських держав.

Тема 3. Особливості реформування соціальної політики в Україні.

Створення нормативно-правової бази соціальної політики. Проблеми в реалізації соціальної політики та шляхи їх вирішення

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назва теми	Очна (денна), заочна, дистанційна				
		Кількість годин				
		Всього	у тому числі			
лекц.	лабор.		семін. (практ.)	сам. робота		
1.	Тема 1. Сутність і зміст соціальної політики.	4	1		2	1
2.	Тема 2. Сучасні підходи до соціальної політики в європейських країнах.	4	1	-	2	1
3.	Тема 3. Особливості реформування соціальної політики в Україні.	7	2	-	4	1
	Усього годин	15	4	-	8	3

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми, план	Кількість годин
1.	Лекція 1. Сутність і зміст соціальної політики. 1. Визначення соціальної політики, її об'єкт та суб'єкт. 2. Напрями, завдання та принципи соціальної політики. 3. Соціальна держава та роль соціальної політики у її формуванні.	1
2.	Лекція 2. Сучасні підходи до соціальної політики в європейських країнах. 1. Вплив глобалізації на формування соціальної політики. 2. Загальні тенденції розвитку соціальної політики європейських держав.	1
3.	Лекція 3. Особливості реформування соціальної політики в Україні. 1. Створення нормативно-правової бази соціальної політики. 2. Проблеми в реалізації соціальної політики та шляхи їх вирішення.	2
	Усього годин	4

6. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми, план	Кількість годин
1.	Тема 1. Сутність і зміст соціальної політики. 1. Визначення соціальної політики, її об'єкт та суб'єкт. 2. Напрями, завдання та принципи соціальної політики. 3. Соціальна держава та роль соціальної політики у її формуванні.	1
2.	Тема 2. Сучасні підходи до соціальної політики в європейських країнах. 1. Вплив глобалізації на формування соціальної політики. 2. Загальні тенденції розвитку соціальної політики європейських держав.	1
3.	Тема 3. Особливості реформування соціальної політики в Україні. 1. Створення нормативно-правової бази соціальної політики. 2. Проблеми в реалізації соціальної політики та шляхи їх вирішення.	2
	Усього годин	4

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми, план	Кількість годин
1.	Тема 1. Сутність і зміст соціальної політики. Підготовка до семінарських занять, опрацювання матеріалу лекцій та навчальної літератури.	1
2.	Тема 2. Сучасні підходи до соціальної політики в європейських країнах. Підготовка до семінарських занять, опрацювання матеріалу лекцій та навчальної літератури.	1
3.	Тема 3. Особливості реформування соціальної політики в Україні. Підготовка до семінарських занять, опрацювання матеріалу лекцій та навчальної літератури.	1
Всього:		3

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При викладанні дисципліни «Соціальна і гуманітарна політика» застосовуються такі методи навчання:

а) методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності (пояснення, лекція, бесіда, робота з підручником; ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження, вправи, практичні і дослідні роботи);

б) методи стимулювання навчальної діяльності (навчальна дискусія, забезпечення успіху в навчанні, пізнавальні ділові ігри, мозковий штурм, дебати, робота в парах, малих групах, презентації проектів слухачів, створення ситуації інтересу у процесі викладення, створення ситуації новизни, опора на життєвий досвід слухача; стимулювання обов'язку і відповідальності в навчанні);

в) методи контролю і самоконтролю у навчанні (усний, письмовий, тестовий, самоконтроль і самооцінка).

На різних етапах навчальної взаємодії відповідно до ступеня активності, самостійності й творчості слухачів застосовується комплекс наступних методів:

Пояснювально-ілюстративний метод. Слухачі здобувають знання, слухаючи розповідь, лекцію, з навчальної або методичної літератури, через екранний посібник у "готовому" вигляді. Сприймаючи й осмислюючи факти, оцінки, висновки, вони залишаються в межах репродуктивного (відтворювального) мислення. Такий метод якнайширше застосовують для передавання значного масиву інформації. Його можна використовувати для викладення й засвоєння фактів, підходів, оцінок, висновків.

Репродуктивний метод. Ідеться про застосування вивченого на основі зразка або правила. Діяльність тих, кого навчають, є алгоритмічною, тобто відповідає інструкціям, розпорядженням, правилам - в аналогічних до представленого зразка ситуаціях.

Метод проблемного викладення. Використовуючи будь-які джерела й засоби, педагог, перш ніж викладати матеріал, ставить проблему, формулює пізнавальне завдання, а потім, розкриваючи систему доведень, порівнюючи погляди, різні підходи, показує спосіб розв'язання поставленого завдання. Слухачі стають ніби свідками і співучасниками наукового пошуку.

Частково-пошуковий, або евристичний метод. Його суть - в організації активного пошуку розв'язання висунутих педагогом (чи самостійно сформульованих) пізнавальних завдань або під керівництвом педагога, або на основі евристичних програм і

вказівок. Процес мислення набуває продуктивного характеру, але його поетапно скеровує й контролює педагог або самі слухачі на основі роботи над програмами та з навчальними посібниками. Такий метод, один з різновидів якого є евристична бесіда, - перевірений спосіб активізації мислення, спонукання до пізнання.

Дослідницький метод. Після аналізу матеріалу, постановки проблем і завдань та короткого усного або письмового інструктажу ті, кого навчають, самостійно вивчають літературу, джерела, ведуть спостереження й виміри та виконують інші пошукові дії. Ініціатива, самостійність, творчий пошук виявляються в дослідницькій діяльності найповніше. Методи навчальної роботи безпосередньо переходять у методи, які імітують, а іноді й реалізують науковий пошук.

9. ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

У процесі вивчення навчальної дисципліни «Соціальна і гуманітарна політика» використовуються наступні види контролю:

1. Поточний контроль – здійснюється протягом викладання дисципліни шляхом опитування на семінарських (практичних) заняттях, перевірки виконання тестових завдань тощо. За змістом він включає перевірку ступеня засвоєння слухачем навчального матеріалу, який охоплюється темою лекційного та семінарського заняття, уміння самостійно опрацьовувати навчально-методичну літературу, здатність осмислювати зміст теми, уміння публічно та письмово представити певний матеріал, а також виконання завдань самостійної роботи.

2. Підсумковий контроль – здійснюється у формі заліку шляхом визначення ступеня засвоєння слухачем навчальної дисципліни за результатами виконання обов'язкових завдань поточного контролю.

Для оцінювання слухачів використовується система накопичування балів. Згідно з «Положенням про організацію освітнього процесу в КПУ» підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою з наступним переведенням у національну шкалу та шкалу ECTS.

Бали нараховуються за виконання завдань аудиторної роботи, практичних робіт, індивідуальних завдань, тестів.

Результати поточного контролю слухачів є складовими елементами підсумкової оцінки з дисципліни.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО ОЦІНЮВАННЯ

Теми			Сума
Тема 1	Тема 2	Тема 3	100
30	30	40	

Види робіт, що можуть бути виконані слухачем під час проведення **аудиторних занять**, для контролю результатів вивчення дисципліни: усне опитування слухачів; виступ слухачів із повідомленнями, доповідями разом із презентаціями; активна участь слухачів у дискусійному обговоренні питань заняття; робота в міні-групах тощо. Максимальна можлива оцінка за роботу в аудиторії передбачає виконання усіх завдань, передбачених заняттям, на високому рівні в повному обсязі, довершене оформлення результатів виконання завдань у вигляді звіту та відмінний захист.

Аудиторні заняття передбачають також активну участь у *лекціях-дискусіях* або *мозковому штурмі*. Правила проведення таких занять: говорити по одному, не перебиваючи; уважно слухати кожного; дотримуватися встановленого порядку і регламенту, аргументувати свої висловлювання; критикувати думки, а не особистість;

критикуючи, пропонувати альтернативи; перед запереченням повторювати висловлення опонента.

Самостійна робота полягає у засвоєнні вивченого навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача, в самостійному опрацюванні теоретичних питань, підготовці до семінарських занять, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм та інших завдань.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: стандартизовані тести; командні проекти; аналітичні звіти, реферати, презентації результатів виконаних завдань та досліджень; інші види індивідуальних та групових завдань.

Шкала оцінювання: 100-бальна, національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		Якісні критерії оцінювання	Екзамен/Залік
90-100	A	Слухач виявляє творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання та продукувати нові ідеї. Без допомоги науково-педагогічних працівників знаходить і аналізує необхідну інформацію, вміє її використовувати для вирішення практичних завдань, в тому числі й у нестандартних ситуаціях, переконливо та авторитетно аргументує думки, демонструє необхідні ціннісні установки, способи мислення та здібності	Відмінно/ зараховано
82-89	B	Слухач вільно володіє теоретичним матеріалом, демонструє здатність виконувати складні завдання в межах предметної галузі дисципліни з несуттєвими помилками, рефлексивно виправляючи їх. Виявляє помірну ініціативність та інноваційність, достатній ступінь самостійності під час обговорення та критичного аналізу навчального контенту, має сформовані ціннісні установки на його використання в подальшому у професійній діяльності та науковому дослідженні.	Добре/ зараховано
75-81	C	Слухач добре володіє теоретичним матеріалом, демонструє здатність зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію за допомогою науково-педагогічних працівників, загалом самостійно застосовує теоретичний контент на практиці, контролює власну діяльність, виправляє помилки, з-поміж яких є суттєві. Слухач добирає аргументи для підтвердження власних гіпотетичних думок, але робить це не завжди переконливо та авторитетно, що свідчить про відсутність особистої впевненості в їх істинності або проблемах в ціннісно-мотиваційній сфері	
67-74	D	Слухач здатен відтворити значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний контент, виправляти помилки, з-поміж яких є значна кількість суттєвих. Слухач рідко демонструє наявність власного бачення з питань, що відносяться до предметної області дисципліни, не виявляє авторитетності й інноваційності під час обговорення, має невисокий ступінь самостійності в прогнозах на способи вирішення типових завдань професійної діяльності. Взагалі слухач характеризується неостаточним усвідомленням сенсу навчального матеріалу для себе як педагога, а також для його майбутніх потенційних клієнтів,	Задовільно/ зараховано

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		Якісні критерії оцінювання	Екзамен/Залік
		врахування потреб яких забезпечується даною дисципліною.	
60-66	E	Слухач володіє матеріалом на рівні, вищому за початковий, але значну частину його відтворює репродуктивно, без застосування переважаючої кількості власних ідей та експертних думок. Демонструє відсутність стійкої авторитетної інноваційної позиції, а висунуті аргументи не завжди є самостійними. Слухач не завжди здатен вільно спілкуватися з питань, що стосуються сфери дисципліни з колегами або науковою спільнотою, має нечіткі ціннісні орієнтації, низький інтерес до використання отриманих знань під час подальшої професійно-педагогічної та наукової діяльності.	
35-59	FX	Слухач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу, демонструє низку авторитетності, відсутність інтересу до дисципліни та можливості використання її предметного змісту в своїй професійно-педагогічній та науково-педагогічній діяльності.	Незадовільно/ не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	Слухач володіє матеріалом дисципліни лише на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, демонструє відсутність зацікавленості у її вивченні або не усвідомлює її соціального та професійного значення	Незадовільно/ не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Методичне забезпечення з дисципліни «Соціальна і гуманітарна політика», розміщено на сайті підтримки навчальних програм університету за електронною адресою: http://www.zhu.edu.ua/cpu_edu/course/view?id=4352

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова:

1. Соціальна і гуманітарна політика: підручник [автор. кол.: В.П.Трощинський, В.А.Скуратівський, М.В.Кравченко та ін.]; за заг. ред. Ю.В.Ковбасюка, В.П.Трощинського. Київ: Вид-во НАДУ, 2016. 792 с.
2. Стан та перспективи впровадження реформ у соціогуманітарній сфері // Інституціоналізація публічного управління в Україні: наук.-анал.доп. / за заг. ред. М.М.Білінської, О.М.Петрос. Київ: НАДУ, 2019. С. 129-133.
3. Передумови і напрями модернізації управлінських підходів до розвитку соціогуманітарної сфери / В. П. Трощинський, В. А. Скуратівський та ін.// Реформа системи державного управління та місцевого самоврядування в Україні: стан, виклики, перспективи здійснення : наук. доп. / авт. кол. ; за заг. ред. В. С. Куйбіди. Київ : НАДУ, 2018. 180 с.
4. Соціогуманітарні чинники інтеграції та консолідації українського суспільства: Аналіт. доп. / авт. кол. : Трощинський В.П., Скуратівський В.А., Петрос О.М. та ін. Київ : НАДУ, 2018. 160 с.
5. Іванова О. Л. Соціальна політика: теоретичні аспекти. Київ: Видавничий дім

«КМ Академія», 2003. 107 с.

6. Деріга В.В. Соціальна і гуманітарна політика: навчальний посібник. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2012. 178 с.

7. Євдокимова І.А. Соціальна політика: навчальний посібник. Харків: Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна, 2015. 184 с.

8. Кривоконь Н. І. Проблеми соціальної роботи та соціальної політики в Україні: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.; Черніг. держ. технол. ун-т. Чернігів : ЧДТУ, 2012. 319 с.

9. Державна політика в соціогуманітарній сфері. підручник/ [авт. кол. В.А.Скуратівський, П.Трощинський, П.К.Ситник та ін.]; за заг. ред. В.А.Скуратівського, В.П.Трощинського. Київ : Вид-во НАДУ, 2010. 284 с.

10. Державна служба: навчальний посібник. [кол. авт.; за ред. проф. С. М. Сербогіна]. К.: ТОВ «СІК ГРУП Україна», 2012. – 526 с 1

Допоміжна література

1. Скуратівський В., Трощинський В., Чукут С. Гуманітарна політика в Україні: Навч. посіб. Київ: Вид-во “Міленіум”, 2002. 262 с.

2. Соціальна політика та економічна безпека : збірник наукових праць. [О. М. Головінов, М. Є. Горожанкіна, Л. А. Дмитриченко та ін.] ; Під. заг. ред.: Є. І. Крихтін ; Донец. держ. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган Барановського. Донецьк : Каштан, 2004. 335 с.

3. Гуманітарна політика Української Держави в новітній період: [монографія] / за ред. С.І. Здіорука. Київ: НІСД, 2006. 403 с.

4. Реформування соціальної політики в Україні: проблеми та перспективи : навч.-наук. вид. / авт. кол. : В. А. Скуратівський, В. П. Трощинський, П. К. Ситник та ін. ; за заг. ред.В. А. Скуратівського, В. П. Трощинського. Київ; Львів : НАДУ, 2012. 368 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Законодавство України. – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/main/a>

2. Президент України. Офіційне інтернет-представництво. – <http://www.president.gov.ua>

3. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. – <http://www.kmu.gov.ua/ua>

4. Національне агентство України з питань державної служби. – <http://nads.gov.ua/>

5. Інститут законодавства Верховної Ради України. – <http://instzak.rada.gov.ua>

6. Національний інститут стратегічних досліджень. – <http://www.niss.gov.ua>